

UVODNE BESEDE

Tik pred počitnicami vas vabimo v našo družbo z novo številko glasila, v kateri vas seznanjamo z dogajanjem na letni skupščini.

Pišemo o sestanku na ministrstvu, kjer je tekla beseda o varčevalnih ukrepih in drugih aktualnih vprašanjih na področju izobraževanja odraslih, poročamo o sklepih in priporočilih s strokovne razprave.

Na kratko predstavljamo dva nova častna člana društva, ki jima čestitamo tudi v imenu uredništva glasila. V društvu si prizadevamo za strpno in socialno delovanje vseh nosilcev izobraževanja odraslih, razvoj vsebinskih področij, krepitev strokovnih kompetenc, izboljšanje sistemske ureditve izobraževanja odraslih in za večji vpliv andragoške stroke v družbi. Predstavljamo vam program študijskega obiska na Gradiščansko, kjer bomo spoznavali izobraževalno dejavnost manjšinskega prebivalstva in bo organiziran v mesecu oktobru. Že sedaj vas prisrčno vabimo, da si rezervirate čas in izkoristite to priložnost za nova spoznanja. Na koncu pišemo o sporni uporabi termina 'vseživljenjska karierna orientacija'. Želimo vas seznaniti, da imajo organizatorji Festivala za tretje življenjsko obdobje objavljen Natečaj: Natečaj medgeneracijskega sodelovanja, kjer zbirajo prispevke na naslednji dve temi: Mlado srce za nasmeh starejših in Plemenito zrelo srce za nasmeh mlajših. Več informacij je na: <http://www.f3zo.si/natecaji/medgeneracijski-natecaj>. Prepričana sem, da lahko tudi med našimi člani najdemo kak dober primer.

V duhu tega natečaja vam posredujem nasmeh članov uredništva, odpiram srce za prijetno branje novic in vam želim, da preživite lepe počitnice. Jeseni se spet oglasimo.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com)

OB LETNI SKUPŠČINI ADS

Misli in spodbude predsednika

Kot predsednik društva želim ob uspešno opravljeni letni skupščini – letošnja skupščina Andragoškega društva Slovenije je bila v ponedeljek, 11. junija 2012, na sedežu društva v Ljubljani; celoten zapisnik o izpeljavi skupščine z vsemi prilogami (poročila, program) je na voljo na spletni strani ADS – www.andragosko-drustvo.si – sporočiti še nekaj mojih stališč in ocen.

To je bila predzadnja letna skupščina pred iztekom mandata zdajšnjega Izvršnega odbora ADS. Zato sem ob iztekajočem letu mojega predsedniškega mandata na skupščini opozoril, da moramo že zdaj razmišljati o tem, kdo bo vodil društvo v prihodnosti, in sprožiti postopke za kandidature za mesto predsednika in druge organe društva.

Andragoškemu društvu Slovenije (ADS) postopoma uspeva načrt decentralizacije dejavnosti in delovanje prek komisij in sekcij; zdaj ima 5 komisij in 5 sekcij, pri čemer sta njihovo delovanje in uspešnost precej odvisna od aktivnosti njihovih predsednic ali predsednikov. Ne glede na nekatere začetne težave pri takšnem delovanju društva želim, da bi se takšna organiziranost nadaljevala. Nekaj zagotovil za to nam daje zamenjava na vodilnih položajih

Komisije za mednarodno sodelovanje (nova predsednica je dr. Vida A. Mohorčič Špolar) in Komisije za družabne dejavnosti (nova predsednica je Nada Klučar). Zelo uspešno nam deluje Komisija za informativno in publicistično dejavnost (predsednica Darja Zorko Mencin), uspešno je v preteklem letu delala tudi Komisija za odrasle osebe s posebnimi potrebami (predsednica mag. Alenka Golob). Upoštevati moramo, da je delo v društvu pretežno prostovoljno, in da ni mogoče v vseh komisijah in sekcijah pričakovati enako intenzivno delo. Naloga vodstva ADS je, da spodbuja in po potrebi usmerja dejavnost komisij in sekcij.

Poleg dejavnosti uspešnih komisij in sekcij želim posebej izpostaviti dva pomembna dosežka v letu 2011. To sta: uspešno končan projekt **'Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti'**, ki je dal številne uporabne predloge in pobude za razvoj izobraževanja v lokalnem okolju (rezultate smo posredovali tako Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, ki je projekt financiralo, kot tudi lokalnim skupnostim in drugim uporabnikom); strokovno temeljito opravljena naloga **'Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami'**, ki omogoča izobraževalcem odraslih, da pripravijo in strokovno korektno izpeljejo programe za to ciljno skupino (sledila naj bi diseminacija programa uporabnikom).

Še poseben pomen pripisujem tekočemu delovanju Komisije za strokovne razprave in pogovore. To je dejavnost, s katero se izkazuje stanovska vloga in pomen ADS; z dobro zamišljenim in izpeljanim programom – razprave bi morale potekati mesečno, priporočljivo bi bilo, da jih izpeljemo po različnih krajih Slovenije – lahko ta dejavnost najbolj privablja člane društva k sodelovanju. Zato bi bilo treba sestavo in delo te Komisije okrepiti.

V preteklem letu si je društvo posebej veliko prizadevalo, da bi vplivalo naboljšanje systemske ureditve izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ugotavljamo, da se odgovorni organi in osebe na Ministrstvu za šolstvo in šport na naše predloge in pobude praktično niso odzivali. Tako pri urejanju zakonodaje za področje izobraževanja odraslih kot tudi pri pripravi Bele knjige o vzgoji in izobraževanju. Neuspešno so se končale naše pobude in predlogi za krepitev izobraževanja odraslih na visokošolski stopnji; naše pobude tudi tu na koncu niso bile upoštevane, kljub začetnemu uspešnemu dogovarjanju, vendar so bile razlog za to le spremembe pri vodenju ministrstva. Delno so naše predloge upoštevali pri pravilih za podeljevanje državnih nagrad za področje šolstva; Odbor za podeljevanje nagrad je sprejel sklep, da nagrad ni mogoče prenašati z enega področja izobraževanja na drugo. To ne spremeni resnice, da imajo kandidati za nagrade na področju izobraževanja odraslih v primerjavi s kandidati s področja izobraževanja otrok in mladine majhne možnosti, da jim nagrado podelijo.

Svečan dogodek na Skupščini je bila podelitev dveh nazivov častnih članov ADS. Pridobili smo dva ugledna častna člana – akademikinjo **prof. dr. Alenko Šelih** in **mag. Jožefa Miklavca**, ki sta bila s podelitvijo počaščena. Izrekanje priznanj mora še naprej ostati pomembna naloga ADS, bodisi da gre za predlaganje kandidatov za državno nagrado bodisi da gre za imenovanje častnih članov. Prav zato se mi zdi izjemno dober predlog članice IO ADS, da društvo s prihodnjim letom – poleg imenovanja častnih članov – vpelje podeljevanje priznanj za posebne zasluge na področju izobraževanja odraslih in andragogike. Tako bi se častno članstvo podeljevalo zaslužnim osebam iz javnega življenja, ki so pripomogli k razvoju in uveljavljanju izobraževanja odraslih v Sloveniji, a niso nujno člani ADS. Druga priznanja pa bi prejeli tisti, ki še aktivno delujejo na področju izobraževanja odraslih in andragogike in zaradi tega podelitev častnega članstva morda za njih (še) ni ustrezna oblika priznanja.

Priznanje ADS bi lahko poimenovali po Karlu Ozvaldu, pionirju zamisli o vseživljenjskem učenju v Sloveniji, povezali bi ga z izpeljavo dnevov Karla Ozvalda.

V letošnjem letu se prvič, odkar deluje Izvršilni odbor ADS v sedanji sestavi, pojavlja problem zagotovitve zadostnih materialnih sredstev za delovanje društva. Do zdaj smo še vsa leta po letu 2005 uspeli pridobiti denar za izpeljavo bodisi projektov bodisi redne dejavnosti društva. S tem smo lahko pokrivali stroške za redno delovanje društva. Za leto 2012 od MIZKŠ še nismo prejeli nič denarja, a nam ga tudi še ne obljublajo. V tem primeru bo društvo težko preživelo in pokrilo celo svoje tekoče stroške, saj bo odvisno le od denarja iz članarin in donacij. Ugodna okoliščina pri tem je ta, da nam Andragoški center Slovenije zagotavlja sorazmerno ugodne razmere za delovanje društva na sedežu društva, v prostorih ACS.

Na koncu, a ne najmanj pomembno, naj omenim, da vsako leto kar (pre)velik delež članstva ne poravnava društvene članarine, čeravno ta ni visoka (zaposleni 20, upokojenci 10 Evr). Do zdaj smo zaradi tega izločili že 104 člane, a problem še vedno ostaja. To kar težko razumem in se sprašujem, kaj je vzrok za to? So neplačniki člani, ki ne čutijo stanovske pripadnosti društvu, ki se zavzema za krepitev našega strokovnega področja in poslanstva – andragogike in izobraževanja odraslih? So to osebe, ki se ne zmenijo za pravila in odgovornost, ki jim jo nalagajo članska pravila? Je to znak kritičnega odnosa do društva in njegovega vodstva, češ da ni uspešno in ne naredi dovolj za to, kar bi si želeli? Če gre za slednje, bi bilo prav, da bi povedali, kakšno društvo si želijo, če pa je vzrok v prvih dveh navedenih razlogih, bi bilo prav, da bodisi čim prej poravnajo članarino bodisi sami izstopijo iz društva in ne čakajo na naše opomine, ki na konec koncev tudi nekaj stanejo.

V razpravi na Skupščini je imelo pomemben delež razpravljanje o zdajšnjem položaju izobraževanja odraslih v Sloveniji, izhajajoč iz neugodnih informacij o nameri Vlade in Ministrstva, da zmanjšajo avtonomijo Sektorja za izobraževanje odraslih pri MIZKŠ in Andragoškega centra Slovenije. A s svojimi stališči do teh ukrepov je društvo sproti obveščalo tako strokovno kot drugo javnost in jih na tem mestu ne bi ponavljal. O tem poročajo tudi drugi prispevki v pričujoči izdaji ADEESA.

Zoran Jelenc

KDO IN KAKO NAJ UPRAVLJA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI?

Sklepi in priporočila s strokovne razprave, ki jo je organiziralo Andragoško društvo Slovenije dne 11. junija 2012 v Ljubljani.

Izhodišča

Pri razvijanju in delovanju izobraževanja odraslih sodelujejo država, socialni partnerji in civilna družba. Temeljno odgovornost za sistemsko ureditev in razvoj izobraževanja odraslih v sodobnih, socialnih družbah prevzema država, pomembno področje pri tem pa je ureditev upravljanja tega področja na državni in lokalni ravni. Razprava o upravljanju izobraževanja odraslih je prav ta čas zelo aktualna, saj država, namesto da bi krepila moč in avtonomijo upravljanja na tem področju, jemlje Sektorju za izobraževanje odraslih, ki je organizacijska enota Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (v nadaljevanju: MIZKŠ ali resorno ministrstvo) za področje izobraževanja odraslih na državni ravni, položaj samostojnega sektorja in predlaga, da se združi s Sektorjem za višje šolstvo.

Gospodarsko rast, družbeni razvoj in pravičnost je mogoče doseči le, če je vlaganje v izobraževanje razporejeno na vse starostne in socialne skupine in ni omejeno le na visoko izobražene na eni strani in na ozko poklicno usposabljanje na drugi strani. Pri tem ima MIZKŠ vodilno vlogo pri sprejemanju nacionalne strategije in zakonodaje za področje izobraževanja odraslih; umeščanju izobraževanja odraslih v nacionalne razvojne dokumente: uveljavljanju tesnega sodelovanja med vsemi ministrstvi in zagotavljanju ustreznih upravljavskih ter posvetovalnih struktur za izobraževanje odraslih na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Upravne, posvetovalne in razvojno raziskovalne strukture na nacionalni ravni so: Sektor za izobraževanje odraslih v Direktoratu za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih v MIZKŠ, Strokovni svet za izobraževanje odraslih in Andragoški center Slovenije.

Slabosti in prednosti zdajšnje upravne ureditve

Sektor za izobraževanje odraslih, Strokovni svet za izobraževanje odraslih in Andragoški center Slovenije so v zadnjih 20-ih letih odigrali ključno vlogo pri sprejemanju izobraževalne politike, razvoju stroke in prakse izobraževanja odraslih doma. V Evropski uniji (EU) in njenih članicah pa veljajo za zgledne strukture in dejavnosti, ki »kot svetilnik osvetljujejo« celotno področje izobraževanja odraslih. Naša Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih (NPIO) in Letni program izobraževanja odraslih sta bila Evropski komisiji in Evropskemu parlamentu podlaga za sprejem komunikeja in akcijskega načrta **'Za učenje ni nikoli prepozno'** in **'Za učenje je vedno pravi čas'**.

Sektor za izobraževanje odraslih je zdaj organizacijska enota Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, kar pomeni, da izobraževanje odraslih – v primerjavi s področji šolskega izobraževanja mladine – v MIZKŠ nima položaja avtonomne upravne enote; tako vodja Sektorja ni član ožjega kolegija ministra, posredno ga v njem zastopa direktor Direktorata, ki je zadolžen za srednje in višje šole, ob tem pa tudi za izobraževanje odraslih. Organizacijsko 'prilepljanje' tako obsežnega in raznovrstnega področja izobraževanja, kot je izobraževanje odraslih, na katerokoli šolsko stopnjo in organiziranost, tako vsebinsko kot tudi organizacijsko, ni ustrezno. Moral bi ga upravljati poseben direktorat, ki bi moral imeti tudi pristojnosti za medresorsko sodelovanje in usklajevanje. Sektor je zdaj zaradi kadrovske podhranjenosti preobremenjen z administrativnim in birokratskim delom (ESS; javni razpisi) in mu za ključne strokovne naloge zmanjka časa, ali pa le-te obležijo v predalih direktorata (kot se je npr. zgodilo s strokovnimi podlagami za prenovo zakonodaje za področje izobraževanja odraslih leta 1998 in strokovnimi podlagami za Resolucijo o nacionalnem programu izobraževanja odraslih leta 2010).

Strokovni svet za izobraževanje odraslih ni mogel uveljaviti svoje ključne naloge, to pa je spremljanje stanja in razvoja izobraževanja odraslih. Možnosti in strokovna podpora za njegovo delovanje pa so celo iz leta v leto slabeli in dosegli dno v obdobju 2008-2011. Vlada je tedaj v Strokovni svet vnovič imenovala nekatere predstavnike, ki se v celotnem prejšnjem obdobju niso niti enkrat udeležili sej (ali pa so se jih udeleževali le izjemoma), kljub temu, da je bila Vlada na problem opozorjena; sklepi Strokovnega sveta o tem, da je potrebno ob predložitvi letnega programa izobraževanja odraslih pripraviti tudi poročilo o njegovem uresničevanju, več kot dve leti niso bili realizirani, minister za izobraževanje v tem obdobju

pa se, v primerjavi s svojimi predhodniki, ni udeležil niti ustanovne seje strokovnega sveta, v treh letih pa niti enkrat ni utegnil sprejeti predsednice Strokovnega sveta na razgovor o perečih vprašanjih izobraževanja odraslih.

Andragoški center Slovenije (ACS) je v prvem obdobju vse svoje razvojne projekte gradil na rezultatih raziskav (temeljnih, aplikativnih, CPR-ih). Kasneje so bila v ACS ukinjena raziskovalna delovna mesta in nadomeščena z uradniškimi, zato so kvalificirani raziskovalci, nosilci projektov šestega in sedmega okvirnega programa EU, ustanovo zapustili.

Na regionalni ravni so razvita regionalna omrežja, ki so v pristojnosti ministrstev, nekatera določa zakonodaja: enote Zavoda RS za šolstvo, Zavoda RS za zaposlovanje, regionalne razvojne agencije (razvoj človeških virov); na področju izobraževanja odraslih so bila v skladu z Nacionalnim programom izobraževanja odraslih (NPIO) razvita omrežja 'Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih' (ISIO), centri vseživljenjskega učenja, središča za samostojno učenje ter omrežja nacionalno pomembnih izobraževalnih programov in dejavnosti (omrežje programov za razvoj pismenosti odraslih, omrežje študijskih krožkov, omrežje projektnega učenja za mlade – programov za osipnike (PUM).

V doslej pripravljenih zakonskih predlogih za ustanavljanje in delovanje regij je bilo izobraževanje odraslih izrazito neustrezno urejeno v primerjavi s srednješolskim izobraževanjem mladih, ki naj bi prešlo v pristojnost regij. Resorno ministrstvo je načrtovalo določila, ki so omejevala regije pri ukinjanju ali širjenju srednješolske mreže. Izobraževanju odraslih je bilo namenjeno le določilo o regijskih letnih programih izobraževanja odraslih, nič pa o mreži javnih organizacij in javne službe za izvajanje teh programov.

Občine imajo eno samo zakonsko določeno obveznost na področju izobraževanja odraslih – zagotavljanje osnovnošolskega izobraževanja odraslih. Vse drugo je stvar prostovoljnega odločanja občine. Ravnanje občine je razumljivo: če ustanovi organizacijo za izobraževanje odraslih in če sprejme letni program izobraževanja odraslih, ima finančne obveznosti, če pa organizacij in letnega programa nima, nima tudi nobenih obveznosti. Evalvacija upravljanja na občinski ravni (ADS, 2011) je pokazala, da kar 43% vseh izobraževalnih potreb v občini pokrivajo ljudske univerze, katerih ustanoviteljice so občine; in vendar le 10 občin (od 35) v celoti pokriva svoje ustanoviteljske obveznosti, le 10 občin je sprejelo tudi letne programe izobraževanja odraslih. Res je, da zaradi razdrobljenosti (212 občin) občine v resnici ne morejo zagotavljati ustreznega dostopa in kakovosti izobraževanja svojim odraslim prebivalcem (občanom); poleg tega občine nimajo ustreznih strokovnjakov za to področje, ki bi ji pomagali pri pripravi občinskih letnih programov; potrebovali bi tudi ustrežnejšo zakonodajo za izobraževanje odraslih, ki bi zakonsko opredelila naloge in odgovornosti občin na tem področju.

Priporočila iz razprave

Kratkoročno

1. Resorno ministrstvo, ki je pristojno za koordiniranje upravljanja in systemskega urejanja tudi izobraževanja odraslih, mora okrepiti položaj in zmogljivost organizacijske enote Sektor za izobraževanje odraslih, ki je na državni ravni odgovorna za izobraževanje

odraslih. Sektor mora vsaj ohraniti svojo relativno samostojnost, za njegovo združitev s Sektorjem za višje strokovno šolstvo ni niti vsebinske in strokovne niti organizacijske in zakonske podlage; to ugotovitev osvetljuje tudi dejstvo, da ima izobraževanje odraslih 'svoj' strokovni svet, višje strokovno šolstvo pa je umeščeno v strokovni svet za visoko šolstvo.

2. Strokovnemu svetu za izobraževanje odraslih je potrebno povrniti kakovostno strokovno podporo za njegovo delovanje. Morebitna (nameravana) ukinitve samostojnih strokovnih svetov, med temi tudi za izobraževanje odraslih, bi še poslabšala nastali položaj izobraževanja odraslih.
3. V vsakem ministrstvu je treba določiti osebo ali službo, odgovorno za izobraževanje odraslih.
4. Ustanoviti je treba strokovno in politično telo za medresorsko sodelovanje in usklajevanje na področju izobraževanja odraslih, in sicer pri pripravi strateških dokumentov s področja in v strateških razvojnih dokumentih, v katerih ima izobraževanje odraslih pomemben delež.
5. Zagotovijo naj se možnosti za povezovanje vseh strokovnih sil na področju izobraževanja odraslih, za povečanje ugleda, prepoznavnosti pomena področja in vloge države pri razvoju izobraževanja odraslih.

Dolgoročno

1. Pri Vladi je treba oblikovati poseben usklajevalni organ (svet za izobraževanje odraslih). Njegova naloga je usklajevanje vladne politike in ukrepov na področju izobraževanja odraslih. S tem bi zagotovili kakovostno medresorsko sodelovanje in tudi združevanje virov za izobraževanje odraslih.
2. Sektor za izobraževanje odraslih mora biti organiziran kot direktorat.
3. Vlogo Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih je treba okrepiti tako, da se njegova sestava razširi z uglednimi strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih in predstavniki drugih resorjev.
4. V skladu s predlogi iz razprav o zakonodaji v preteklih letih (strokovne podlage, ACS, 1998; predlogi Andragoškega društva Slovenije itn.), predlogi pri pripravi Bele knjige 2011, in drugimi izhodišči, je treba ustrezno urediti zakonodajo na področju izobraževanja odraslih.
5. V zakonodaji o lokalni samoupravi in regijski zakonodaji je treba določiti organe upravljanja in originalne pristojnosti obeh ravni na področju izobraževanja odraslih.
6. Izobraževanja odraslih ni mogoče uspešno razvijati, če se ne okrepi tudi vloga in vpliv krajevnih območij (lokalnih oblasti) pri razvijanju in učinkovitem delovanju izobraževanja odraslih na njihovem območju.

Takšna priporočila so podprli vsi udeleženci strokovne razprave, z izjemo predstavnice MIZKŠ dr. Slavice Černoša, ki je imela v imenu ministrstva v razpravi nalogo, pojasniti razloge za združevanje tako na ministrstvu kot na ravni javnih zavodov, kar je v razpravi tudi storila.

Poziv ministru

Udeleženci strokovne razprave predlagajo, da naj minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, dr. Žiga Turk, povabi predstavnike izobraževanja odraslih na pogovor, na katerem bi:

1. dodatno utemeljili predloge glede Sektorja, Strokovnega sveta, Andragoškega centra in medresorskega sodelovanja;

2. predlagali, da se sprejem Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih umesti med prednostne naloge ministrstva;
3. obravnavali ključne predloge za spremembo zakonodaje za področje izobraževanja odraslih.

Olga Drofenik, odgovorna za pripravo in izpeljavo strokovne razprave, in dr. Zoran Jelenc, predsednik Andragoškega društva Slovenije

NOVA ČASTNA ČLANA ADS

Na Letni skupščini ADS smo podelili dva nova naziva častnih članov ADS. Dobila sta ju mag. Jože Miklavc in akademikinja prof. dr. Alenka Šelih. Na tem mestu ju le na kratko predstavljamo, celotni utemeljitvi sta objavljeni na spletni strani ADS – www.andragosko-drustvo.si.

Mag. Jožef Miklavc

je izjemno zaslužen za razvoj izobraževanja odraslih v prvih obdobjih po osamosvojitvi Slovenije.

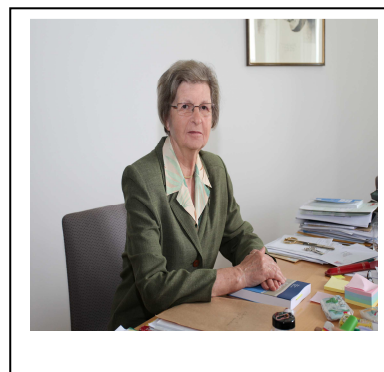
Jože Miklavc je deloval kot vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za šolstvo in šport in je veliko pripomogel k temu, da so se uspešno udeleževali sistemski ukrepi, ki jih je Vlada RS v letih 1990 do 1992 sprejela za pospešitev razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ti ukrepi so bili: ustanovitev sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za šolstvo in šport; odobritev sredstev za izobraževanje odraslih v proračunu Republike Slovenije; ustanovitev Andragoškega centra Slovenije, prve razvojne in raziskovalne ustanove za izobraževanje odraslih v Sloveniji, leta 1991; začetek samostojnega visokošolskega študija andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani, temu so v naslednjih letih sledili še sprejetje Zakona o izobraževanju odraslih in Nacionalni program izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Tako ga s pravico lahko označimo kot sooblikovalca uspešnega razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji v obdobju, ko sta država in stroka to nujno potrebovali. S svojim širokim znanjem in izjemnim poznavanjem celotnega sistema izobraževanja in posebej izobraževanja odraslih je Jože Miklavc uspešno povezoval andragoško stroko, razvijajočo se prakso in politiko.

Dr. Alenka Šelih

V svoji bogati pedagoški in znanstveni karieri kot tudi s širšim delovanjem na svoji življenjski poti je dala pomemben delež tudi izobraževanju odraslih, čeravno izobraževanje odraslih ni bilo neposreden predmet njenega pedagoškega in znanstvenega dela.

Na pridobitev naziva častne članice ADS so najpomembnejše vplivale tele njene dejavnosti: predanost **prostovoljskemu in humanitarnemu delu**, s katerim je vplivala na sistemsko urejanje usposabljanja prostovoljcev v programih socialnega

varstva; je **doma in v tujini priznana raziskovalka** in kot ugledna znanstvenica je vplivala tudi na povečanje ugleda raziskovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih; njeno delo pri zavzemanju za temeljne človekove pravice in svoboščine je tudi kažipot pri uveljavljanju pravice odraslih do izobraževanja kot temeljne človekove pravice in ključnega dejavnika za pravičnost v izobraževalnem sistemu; še posebej in izrecno zagovarja in podpira zahtevo, da mora družba zagotavljati izobraževanje tudi za odrasle osebe s posebnimi potrebami; sodelovala je pri iskanju sistemskih in praktičnih rešitev zanje ter pri razvijanju zakonodaje na tem področju.

Kot predsednica Sveta Andragoškega centra Slovenije je dodobra spoznala tako politiko kot tudi stroko in prakso izobraževanja odraslih. V tem času in tudi po prenehanju funkcije je pomembno uveljavljala družbeni položaj in možnosti izobraževanja odraslih; s tem je tudi vplivala na povečanje ugleda izobraževanja odraslih in strokovne avtonomije andragogike ter krepila pomen andragoške stroke in njeno veljavo v odnosu do politike in upravnih struktur.

Zoran Jelenc

VARČEVALNI UKREPI IN DRUGA AKTUALNA VPRAŠANJA NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Dne 21. maja je na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (MIZKŠ) potekal sestanek, ki ga je z različnimi asociacijami s področja izobraževanja odraslih sklicala gospa Mojca Škrinjar, državna sekretarka, njegov namen je bil pogovor o aktualnih vprašanjih, povezanih tudi z varčevalnimi ukrepi in njihovim vplivom na izobraževanje odraslih. Sestanka so se udeležili predstavniki Andragoškega društva Slovenije, Zveze Ljudskih univerz Slovenije, Društva organizacij za izobraževanje odraslih, Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, Zveze srednjih šol in dijaških domov – Skupnosti izobraževanja odraslih in Združenja izobraževalnih institucij g.i.z. Na pogovoru so sodelovali predstavniki MIZKŠ dr. Jurij Šink, Ema Perme, Boštjan Zgonc, Snežana Ninić, Mojca Škrinjar zaradi drugih obveznosti le zelo kratek čas.

Dr. Jurij Šink, v.d. generalnega direktorja Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, je v uvodu pojasnil, da gre za sestanek informativne narave. Povedal je, da bo s 1. junijem 2012 vodstvo združenega Sektorja za višje izobraževanje in izobraževanje odraslih ter vseživljenjsko učenje prevzel Boštjan Zgonc. Pogovor je potekal po temah, kakor so jih predlagale nekatere asociacije:

1. Letni program izobraževanja odraslih
2. Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih, Zakon o izobraževanju odraslih
3. Sredstva Evropskega socialnega sklada v obdobju 2013 do 2020
4. Združevanje Andragoškega centra Slovenije
5. Avtorski honorarji in podjemne pogodbe po novem zakonu

V zvezi z **Letnim programom izobraževanja odraslih**, ki pomembno vpliva na zagotavljanje sredstev za javno izobraževanje odraslih, je bilo pojasnjeno, da je pripravljen, sprejet je bil tudi na Strokovnem svetu za izobraževanje odraslih, njegova usoda pa je

odvisna od tega, ali bo prišlo do referendumov v zvezi z varčevalnimi ukrepi (danes že vemo, da ga ni bilo). Če tega ne bo, ni ovir, da bi ga takoj potrdila Vlada RS in bo stopil v veljavo, predviden razpis za izvajanje programov, ki jih vsebuje, bi bil avgusta. Na sestanku smo v zvezi s tem opozorili MIZKŠ na probleme, ki jih povzroča dejstvo, da Letni program še ni sprejet. Težave so zlasti v tistih delih programa, ki ga izvajajo redno zaposleni, zaradi česar izvajalci nimajo sredstev za njihove plače. Dana je bila obljuba, da se bo izvajanje takih programov še v večji meri reševalo s t.i. razmestitvami. Predstavniki asociacij pa so ob Letnem programu izrazili še željo, da bi kljub varčevalnim ukrepom vseeno vsako leto organizirali letni posvet izvajalcev izobraževanja odraslih; želeli pa bi imeti tudi večji vpliv na njihovo vsebino.

V zvezi z **Resolucijo o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih** je bilo ugotovljeno, da je zaenkrat delo zastalo, čeprav je Andragoški center pripravil zanj strokovne podlage in to celo v dveh različicah – do leta 2015 in do leta 2020. Dogovorjeno je bilo, da bo MIZKŠ takoj predlagal razmislek o pripravljenih podlagah, tudi zaradi novih ekonomskih razmer, imenoval delovno skupino, ki naj bi pripravila osnutek Resolucije, ta naj bi bil pripravljen do konca septembra tega leta. Asociacije so opozorile na potrebo po spremembi **Zakona o izobraževanju odraslih**, saj je ta že zastarel. Dobili smo pojasnilo, da v letošnjem letu prenova ni predvidena; ta naj bi se zgodila v dveh do treh letih. Sproženo je bilo tudi vprašanje standardov in normativov na področju izobraževanja odraslih, ki prav tako zahtevajo popravke glede na razvoj v praksi. Dana je bila informacija, da se bodo vsi **standardi in normativi** obravnavali v skupnem »paketu«; razprava o njih bo potekala zlasti med MIZKŠ in sindikati.

Glede sredstev **Evropskega socialnega sklada za obdobje do leta 2020** na MIZKŠ v času pogovora še niso imeli podatkov, dr. Šink je poudaril, da je mnenja, da bi morale biti prav izobraževanje odraslih eno izmed prednostnih področij, v katerega bi vlagali ta sredstva. Pohvalil je tudi dobro črpanje teh sredstev v sedanjem obdobju.

Dr. Šink je pojasnil, da je pri predvidenem združevanju javnih zavodov mišljeno, da se združi pet sedanjih samostojnih zavodov, ki so v podporo izobraževalnemu sistemu, med njimi tudi **Andragoški center Slovenije**, pri čemer se ne krči noben program in nobeno delo. Gre za združevanje po vzoru srednješolskih centrov, pri čemer se poenoti le vodstvo in ne bo več sedanjih imen javnih zavodov. Odpravila se bodo podvajanja v delu posameznih javnih zavodov, če ta obstajajo. Prisotni so zastavili vprašanje, v čem je, če bo vse tako, kot je sedaj, le z manjšimi korekcijami, sploh smisel tega združevanja. Zahtevali so, da se v zapisu srečanja jasno zapiše, da vse asociacije nasprotujejo združevanju ACS z drugimi zavodi, ker za to ni pravih argumentov, niti vsebinskih niti ekonomskih; menijo, da bi moral ACS ohraniti svojo identiteto in samostojnost. Dr. Šink je na koncu te razprave, ki je bila zaradi stiske s časom zelo kratka, povedal še, da o tem zbirajo različne pripombe in jih proučujejo.

Zadnja tema je bila posvečena **avtorskim honorarjem in podjemnim pogodbam**, in zlasti direktorji oz. ravnatelji so ob tem izrazili nestrinjanje, da morajo ob že potrjenih programih in stroških zanje ponovno za soglasje spraševati tako MIZKŠ kot svet zavoda. Predstavniki ministrstva pa so ob tej temi povedali tudi, da je zlasti tam, kjer se izvaja izobraževanje na srednjih šolah ali na ljudskih univerzah, treba tudi razmišljati o »prevedbi«

avtorskih honorarjev v redno delo, saj je ena izmed prioritete te vlade zagotavljanje delovnih mest, zaradi česar je treba tam, kjer je to mogoče, razmišljati o zaposlitvah in ne o izvajanju programov na podlagi drugih, občasnejših razmerij.

Tudi ta zapis je, kot je bilo rečeno na samem sestanku, bolj informativne narave, da bi tako lahko bralci dobili vpogled v pripravljajoče se spremembe.

Sonja Klemenčič (sonja.klemencic@acs.si)

POVABILO NA ŠTUDIJSKO POTOVANJE IN SKUPNO DRUŽENJE

Spoštovani!

Andragoško društvo Slovenije je v svoj program za leto 2012 vključilo izpeljavo študijskega potovanja. Odločili smo se, da obiščemo Gradiščansko, pokrajino v naši severni sosedni Avstriji, ker ni daleč in ker tam lahko spoznamo tudi izobraževalno dejavnost manjšinskega prebivalstva. S tem zapolnjujemo vrzel v dosedanem delovanju našega društva – ponudbo družabnega dogodka, povezano s spoznavanjem izobraževanja odraslih zunaj Slovenije.

Na študijsko potovanje vabimo tako člane ADS kot tudi vse, ki delujemo na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji – posameznike in asociacije, s katerimi sodelujemo tudi pri izpeljavi naših strokovnih programov, kot tudi druge zainteresirane. Takšen dogodek nam omogoča medsebojno spoznavanje pa tudi seznanjanje z novimi strokovnimi pristopi drugih kot tudi z značilnostmi izobraževanja odraslih in kulture drugih dežel.

Odločili smo se za **dvodnevni študijski obisk Gradiščanskega (Avstrija), ki bi ga izpeljali v petek 5. in v soboto 6. oktobra 2012.**

Z domačini smo se – s pomočjo naše članice, poznavalke območja, ki ga bomo obiskali Melite Cimerman – že dogovorili za program:

Petek:

- 10.00 Prihod v Oberwart (ali Bad Tatzmannsdorf)
Namestitev
- 11.00 Pozdrav in osnovne informacije o manjšinah na Gradiščanskem
- 11.45 Obisk na Ljudski univerzi gradiščanskih Madžarov (informacije o strukturi, financiranju, dejavnosti, programih, izkušnjah...)
- 13.00 Kosilo
- 14.30 Obisk Romskega društva v lokalni skupnosti Oberwart in LU gradiščanskih Romov
- 16.00 Pogovor z društvom Roma-Service (Založnik šolskih knjig za poučevanje Romov, izvajalec projekta Romski avtobus kot mobilna izobraževalna ustanova)
- 18.30 Obisk prireditve v eni od manjšinskih skupnosti (odvisno od termina obiska) in večerja
- ca. 23.00 Povratek v hotel

Sobota:

- 09:30 Odhod v Großwarasdorf (srednja Gradiščanska)
- 10.15 Obisk in ogled ustanove Besuch KUGA - regionalni center za kulturo s težiščem na večjezičnosti)
- 11.00 Pogovor s predsedujočim LU gradiščanskih Hrvatov

- 12.00 Odhod v Lutzmannsdorf in kosilo
- 14.00 Ogleđ Therme Lutzmannsburg-Frankenau, EU-Projekt, ki ga je realizirala zvezna deželā Burgenland, izpeljan je s skupnim delom nemško govoreče lokalne skupnosti Lutzmannsburg in hrvaško govoreče lokalne skupnosti Frankenau
- 15.30 Obisk Doma za ostarele, namenjen skrbi za hrvaško narodnost
- 16.30 Povratek v Slovenijo

Cena na udeleženca vključuje polpenzion v hotelu Kurpension und Wellnesspension Weiss, Bad Tatzmannsdorf, prevoz, organizacijo in vodenje ekskurzije in bo predvidoma 90 evrov, če se bo študijskega potovanja udeležilo najmanj 40 udeležencev.

V programu je rezerviran tudi čas za kosilo in cena zanj bo predvidoma med 12 in 15 evrov. Tega stroška cena študijskega potovanja na udeleženca ne vključuje.

Konec avgusta ali v začetku septembra bomo vabilo ponovili, tedaj z več podrobnostmi in s priloženim prijavnim obrazcem. Zdajšnje vabilo je preliminarno. Z njim želimo ugotoviti tudi vaše zanimanje in odziv, kar nam bo pomagalo pri nadaljnji organizaciji potovanja. Po 15. avgustu ali v začetku septembra bomo preliminarno prijavljene povabili, da svojo prijavo dokončno potrdijo s plačilom prvega obroka (polovico celotnega zneska). Drugi obrok bi poravnali pred odhodom – tj. konec septembra.

Prisrčno vabljeni, pridružite se nam. Iskreno vabljeni tudi vaši družinski člani.

Prijave zbiramo do zasedbe prostih mest na elektronski naslov: olga.varl@acs.si ali Andragoško društvo Slovenije, Šmartinska 134a 1000 Ljubljana.

Nada Klučar, predsednica Komisije za družabne dejavnosti in Sekcije za kakovost izobraževanja odraslih (nada.klucar@guest.arnes.si).

SPORNA UPORABA TERMINA 'VSEŽIVLJENJSKA KARIERNA ORIENTACIJA'

Zavod RS za zaposlovanje je kot nosilec projekta '**Nacionalna koordinacijska točka za vseživljenjsko karierno orientacijo**' v letu 2011 pripravil razpravo o terminologiji na področju svetovalne dejavnosti v izobraževanju. S tem namenom so imenovali skupino strokovnjakov, ki se s svetovalno dejavnostjo ukvarjajo na različnih področjih izobraževanja in pri tem uporabljajo sorodno terminologijo. Skupina naj bi se uskladila tako glede krovnih kot tudi drugih pojmov, povezanih s svetovalnimi dejavnostmi na področju izobraževanja.

Skupina je kot rezultat nekajmesečnega dela pripravila terminološki slovarček ('Terminološki slovarček karierne orientacije' - naslov je žal zavajajoč, saj kot krovni pojem uporabi pojem karierna orientacija, za kar v skupini ni bilo soglasja) najpogosteje uporabljenih pojmov s področja svetovalnega dela.

Predlog vodje projekta je bil, da se kot krovni pojem in sopomenka angleškemu pojmu 'Guidance' v Sloveniji uporablja pojem karierna orientacija, s čimer se člani skupine nismo strinjali. Tako smo dosegli konsenz, da naj se kot krovni pojem uporablja pojem 'Svetovalno delo' (Guidance); doseženo je bilo soglasje, da pojem vključuje zvrsti (informiranje, nasvetovanje, svetovanje...) in dejavnosti na različnih področjih (izobraževanje,

zaposlovanje, osebni razvoj). Ob tem smo dodali, da se v različnih ustanovah oz. kadar je iz konteksta jasno, na katero ustanovo se svetovalno delo nanaša, pojem lahko uporablja tudi kot poklicna ali karierna orientacija (v osnovnih in srednjih šolah, na Zavodu za zaposlovanje) ali pa kot karierno svetovanje (v kadrovskih službah ali kariernih centrih za študente). Poleg krovnega pojma je skupina določila tudi pomene, sinonime in prevode štiriinpetdeset drugih pojmov s področja svetovalnega dela. Slovarček je dostopen v elektronski obliki in sicer na naslovu: http://www.ess.gov.si/_files/3594/terminoloski_slovar.pdf.

Če na naše opravljeno delo pogledamo kritično, lahko takoj ugotovimo, da se v uvodu in drugih naslovih v slovarčku kot krovni pojem še vedno uporablja pojem '**karierna orientacija**' in da šele natančno branje terminov v slovarčku bralcu razkrije, da naj bi se ta termin uporabljal le v nekaterih, večinoma z delom in zaposlitvijo povezanih dejavnostih. Tudi uporaba pojma '**vseživljenjska karierna orientacija**' v političnih in strokovnih dokumentih ter npr. na Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve kaže na to, da jih verjetno nihče ni seznanil, da o tem izrazu na strokovni skupini in v siceršnjih razpravah ni bilo doseženo strokovno soglasje. Izraz karierna orientacija – neodvisno od strokovnih mnenj - uveljavlja ravno vodja omenjene strokovne skupine za terminologijo Saša Niklanovič, kar kaže na to, da je bilo delo skupine v končni fazi bolj kot ne samo sebi v namen.

Dr. Sabina Jelenc Krašovec (sabina.jelenc@guest.arnes.si).

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica)

darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) marija.velikonja@t-2.net

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede